

PLAN MOT
KRÄNKANDE
BEHANDLING,
TRAKASSERIER OCH
SEXUELLA
TRAKASSERIER LÄSÅR
23/24

Stenröseskolan

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
1.1	Följande verksamheter omfattas av planen	4
1.2	Skolans ansvar	4
1.2.1	<i>Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier</i>	<i>4</i>
1.2.2	<i>Skyldighet att anmäla</i>	<i>5</i>
1.2.3	<i>Ansvar</i>	<i>5</i>
1.2.4	<i>Lagstiftning</i>	<i>5</i>
1.3	Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
1.4	Ansvarig rektor	6
1.5	Förankring av planen	6
2	Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge	7
2.1	Delaktighet	7
2.1.1	<i>Elevs delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.2	<i>Vårdnadshavarnas delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.3	<i>Personalens delaktighet</i>	<i>7</i>
2.2	Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder	8
2.3	Beskrivning av nuläge	8
3	Analys och åtgärder för kommande läsår	10
3.1	Analys	10
3.2	Nya mål, insatser och åtgärder	10
4	Bilaga 1: Begrepp och definitioner	11
5	Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder	13
6	Bilaga 3	16

1 Bakgrund

1.1 Följande verksamheter omfattas av planen

Stenröseskolan anpassad grundskola och fritidshem.

1.2 Skolans ansvar

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. De ska aldrig behöva utsättas för kränkningar, det vill säga sårande eller förnedrande behandling, varken från lärare och personal på skolan eller från andra elever.

Skolan har ansvar att förhindra att elever behandlas illa och det regleras i skollagen och diskrimineringslagen. I dagligt tal brukar man kalla återkommande kränkningar för mobbing, men det är inte ett begrepp som används i lagstiftningen. Istället används begreppen kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier (se även bilaga 1 om begrepp och definitioner).

1.2.1 Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

På varje skola ska det enligt skollagen finnas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det målinriktade arbetet omfattar att främja, förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Varje år ska det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder man avser att påbörja eller genomföra det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska vara med i efterföljande års plan.

Enligt diskrimineringslagen ska skolan arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund. Varje verksamhet ska ha riktlinjer som visar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras. Varje skola ska också ha rutiner som dels klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ska ansvara för att händelsen eller påståendena utreds.

De sju grunderna för diskriminering:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

För skolorna i Lunds kommun väljer vi att ha en samlad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är viktigt att all personal och även eleverna och deras vårdnadshavare känner till planen.

1.2.2 Skyldighet att anmäla

En lärare eller annan personal på skolan som får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn. Rektorn är skyldig att anmäla det till huvudmannen. När det gäller kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i de fall kränkande behandling konstaterats, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

1.2.3 Ansvar

Huvudmannen, i detta fall Lunds kommun, har det yttersta ansvaret för att skollagen och diskrimineringslagen följs. I Lunds kommun har huvudmannen delegerat dessa ansvarsområden till respektive skolas rektor.

För verksamhet som avses i skollagens 25 kapitel (exempelvis öppen förskola och öppen fritidsverksamhet) och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet gäller plikten att anmäla kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier för den personal som huvudmannen utser.

1.2.4 Lagstiftning

Lagstiftning som styr ovan beskrivna skyldigheter att arbeta mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns i:

- Skollagen kapitel 6, 6-10 §§
- Diskrimineringslagen kapitel 16, 18-20 §§

1.3 Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Barn- och skolförvaltningen har tagit fram en förvaltningsgemensam rutin som används när skolan fått veta att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av en annan elev eller av personal. I dessa fall ska personalen informera rektor omgående i enlighet med 6 kap 10 § skollagen, eller 2 kap 7 § diskrimineringslagen (anmälningsplikt). All personal inom förvaltningens olika verksamheter omfattas av bestämmelserna.

Rutinbeskrivning när ett barn eller en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier:

Medarbetare

När en medarbetare får veta att ett barn eller elev har eller kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska medarbetaren genast informera rektorn om detta, senast nästa arbetsdag.

Rektor

Så snart informationen nått rektorn görs en anmälan till huvudmannen om händelsen. Rektorn, eller en annan person som rektorn utser, börjar sedan att tala med de som varit involverade. Rektorn beslutar också om eventuella åtgärder för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier fortsätter.

I de fall då kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier har konstaterats,

följer rektorn, eller den rektorn utser, upp att åtgärderna varit tillräckliga och att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen har upphört. Om det i uppföljningen visar sig att de vidtagna åtgärderna inte varit tillräckliga beslutar rektorn om eventuella förändringar av de åtgärder som vidtagits tidigare, alternativt fattar beslut om nya åtgärder för att se till att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen upphör.

1.4 Ansvarig rektor

Rektor Susanne Strand.

1.5 Förankring av planen

Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier förankras med vårdnadshavare, elever och personal i början av läsåret- senast oktober.

Nyupprättad plan går igenom i dess helhet vid apt alt fortbildningsdag- senast i oktober.

Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns på skolans hemsida (lund.se).

Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier är ett underlag som går igenom med ny medarbetare som en del av introduktionen.

2 Föregående läsars arbete och beskrivning av nuläge

2.1 Delaktighet

2.1.1 Elevers delaktighet

a) Eleverna har deltagit i utvärderingen genom att personal tolkar, observerar och fångar upp signaler i olika situationer. Det kan ex vara att en elev reagerar på en annan elev utifrån ljudnivå. Personalen arbetar ständigt med att tolka elevers olika signaler och försöka tillrättalägga miljön, ex att en elev som inte klarar andra elevers ljud inte sitter och väntar tillsammans med dem utan kommer direkt in när lektionen börjar.

b) I vår verksamhet deltar eleverna i arbetet med kartläggning av nuläget genom att vi som personal ständigt arbetar med att tolka, observera och fånga upp signaler från eleverna i olika situationer. Vi hjälps åt att observera och tolka genom att ha en ständig dialog i klassen, på pedagogmöte samt på fritidsmöte. Personalen är lyhörda för vad vårdnadshavare berättar om sina barn vid ex utvecklingssamtal.

c) Utifrån vår verksamhet och våra elever behöver vi ständigt ha en dialog kring ex hur vi placerar elever så de har möjlighet att vara nära varandra, hur vi kan stötta och utveckla kamratskap och kamratrelationer, hur vi kan stötta eleverna i deras kommunikation och hur vi tolkar elever i olika situationer. Vi behöver tillsammans reflektera över hur vi agerar i olika situationer och med olika elever, hur vi svarar på och tolkar elevers kommunikation och när vi behöver backa respektive vara nära. Vi behöver hela tiden arbeta med att utveckla elevernas möjligheter till kommunikation och att öva på att säga ja/nej, uttrycka känslor och åsikter.

2.1.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

a) Genom utvecklingssamtal, föräldramöte och återkommande dialog med vårdnadshavare.

b) Genom utvecklingssamtal, föräldramöte och återkommande dialog med vårdnadshavare, samtal med vårdnadshavare och elevhälsa.

c) Genom de samtal vi har haft med vårdnadshavare i olika forum framkommer det att de är nöjda med skolans arbete och bemötande av deras barn. De ser att deras barn trivs i skolan, visar glädje när det är dags att åka till skolan och när de tittar på bilder/filmer från skolan och på deras kamrater. Vårdnadshavarna framför att deras barn är trygga och har en hög trivsel.

2.1.3 Personalens delaktighet

a) Genom individuella samtal, samtal i klass, pedagoggrupp och fritidsgrupp, på apt och på utvecklingsdagar. Genom observationer och tolkningar av elevers agerande i olika aktiviteter och situationer.

b) Dialog om hur vi arbetar tillsammans med eleverna, gemensamma pedagogiska diskussioner och case. Genom observationer och tolkningar av elevers agerande i olika aktiviteter och situationer. Dialog på klassplanering, pedagoggrupp och fritidsgrupp kring grupsammansättningar.

c) Vi behöver ständigt arbeta med att medvetandegöra hur vi involverar eleverna under

dagen och undviker att "prata över huvudet" på eleverna. Vi behöver tillsammans reflektera över vårt arbete och hjälpa till att spegla varandra. Vi behöver prova på att "vara elev" ex åka i liftsegel, bli matad, vara i en aktivitet och inte se vad som händer runt omkring mig. Vi behöver fortsätta ha utvecklingsdagar och klassplaneringar där vi har fokus på pedagogiska diskussioner och bemötande. En del av detta är det fortsatta arbetet med Bedömning för lärande och Marie Nilsson- Nordfors förmågecirklar, men även arbetet med elevers respons på undervisning.

Våra strukturer och rutiner behöver vara tydliga och lätta att följa så att all personal kan genomföra arbetet med eleverna och därmed skapa trygghet och trivsel för eleverna.

Vi behöver fortsätta ha fokus på alternativ kommunikation och att utveckla elevernas kommunikation. Att vänta in och att hjälpa till att tolka.

2.2 Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder

Föregående läsårs insatser och åtgärder

Eleverna ska känna sig trygga i olika gruppkonstellationer: vi har kunnat arbeta fullt ut med olika temagrupper och tvärgrupper. Detta gör att eleverna känner igen varandra, finner nya kamrater och att personal ser varandras elever i olika lektioner. Det gör även att eleverna lär känna all personal och skapar en större trygghet om personal från annan klass behöver gå in och arbeta med eleven, samt när elev byter klass så finns där redan relationer.

Under läsåret har vi även arbetat med olika slags case (både teoretiska och praktiska "prova på att vara elev") och det har gett bra dialoger och lärande tillsammans som personal.

Vi har välkända och rutinerade vikarier som känner alla eleverna och eleverna samt skolans rutiner. Det gör att eleverna får samma stöd av vikarie som av ordinarie personal.

2.3 Beskrivning av nuläge

Beskrivning av nuläge

Genom att observera elever samt ha dialog med vårdnadshavare kan vi se att våra elever har en hög trivsel, känner sig trygga och tycker om att komma till skolan. Eleverna visar igenkänning och glädje för varandra.

En del elever visar att de tycker en annans elevs ljud är för högt eller att en annan elev kommer för nära då arbetar vi med att göra om grupper, arbeta på var dessa elever är placerade, skapa olika uppgifter för eleverna i lektionen eller använda hjälpmedel som ex hörselskydd. Vi arbetar med att utveckla elevernas kommunikation så att man kan säga nej/ja eller uttrycka en känsla/åsikt.

Vi behöver ha ständiga pedagogiska diskussioner för att bibehålla och utveckla vårt förhållningssätt till våra elever och till alternativ kommunikation. Detta för att vi ska vara lyhörda för de små signalerna, tillsammans hjälpa åt att tolka elever, inte "prata över huvudet" på eleverna och att ge varandra feedback under arbetet. Vi behöver finnas som ett stöd men reflektera över när vi kan utmana eleven, när vi ska vara där och när vi ska backa undan. Vi behöver tillsammans hjälpas åt att se hela elevgruppen tillsammans

med sina individuella förutsättningar och skapa tillfällen för relationer och samtal.

Under hösten kommer vi att arbeta med tema Teknik där vi bl a kommer att lyfta kommunikation på internet med eleverna. Vi kommer även ha fokus på förmågecirkeln samarbete under tekniktemat och eleverna kommer tillsammans att ha träslöjd och bygga en låda samt prova olika tekniska köksredskap och teknik som finns i vardagen. De kommer att öva på att samarbeta genom att komma överens om hur saker ska se ut, hur man ska utforska dem, vad det är för något och hur man ska lösa olika problem som uppstår.

Som uppstart i augusti var personalen indelad i två grupper där man starta upp "tårtbiten" samarbete genom att göra olika samarbetsövningar.

Vi kommer även arbeta tillsammans med Rickard Wester kring elevers respons på undervisning och det skapar bra pedagogiska diskussioner som utvecklar oss tillsammans och på att tolka elevernas respons.

Vi arbetar även med lektioner där eleverna får öva på välja och på att säga nej/ja eller uttrycka en känsla eller åsikt. Det kan exempelvis vara en doft och vad man tycker om den.

3 Analys och åtgärder för kommande läsår

3.1 Analys

Utifrån det som framkommer i observationer samt dialog med vårdnadshavare så har våra elever en hög trivsel, trygghet och de tycker om att komma till skolan. De visar igenkänning och glädje för skolan, personalen och sina kamrater.

För att bibehålla ovanstående behöver vi fortsätta att observera och tolka våra elever i olika situationer. Vi behöver reflektera och utvärdera arbetet med eleverna tillsammans i olika sammanhang ex klassplanering och pedagogmöte.

Vi behöver ha ständigt pågående pedagogiska diskussioner kring bemötande, förhållningssätt och alternativ kommunikation i klasserna, på pedagogmöte, klassplanering samt fritidsmöte.

3.2 Nya mål, insatser och åtgärder

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Eleverna ska öva på samarbete i olika konstellationer	Temagrupper och tvärgrupper	Eleverna får öva på att komma överens, fatta demokratiska beslut, samarbete med olika personer. Göra sin röst hörd och göra aktiva val.	Personalens observationer, samtal med vårdnadshavare.
Eleverna ska känna sig trygga på skolan.	Temagrupper och tvärgrupper. Välkänd personal.	Eleverna känner trygghet och trivsel på skolan. Visar glädje och igenkänning när de kommer till skolan.	Personalens observationer, samtal med vårdnadshavare.

4 Bilaga 1: Begrepp och definitioner

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program. En pojke nekas arbeta med pärlplattor pga sitt kön.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar eleven på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker elevens värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både personal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i barngruppen och vill inte lugna ner sig, pedagogen ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på gården/rasterna. Han är hellre

ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Förskolans/skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger pedagogern. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när eleven, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

5 Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på förskolan för att han är den ende killen som valt att vara med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hänglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i förskolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sin skola för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn/elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra barnen/eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Personalen avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De

menar ju inget illa". [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några barn. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på slöjden med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom en klass inom anpassad grundskola, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra barn/elever ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från samlingen/klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar förskolan/skolan inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå här!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i förskolan/skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med och leka.
- James vill inte vända sig till sin pedagog eftersom pedagogen ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den

första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av

ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan/skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina kamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes barngrupp/klass. Hon blir sårad när de andra kamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

6 Bilaga 3